

УДК: 159.923.2-053.6

DOI: 10.26697/ijes.2019.4.25

Криза ідентичності осіб підліткового вікуДоцент **Краєва О. А.**¹¹ Інститут людини Київського університету імені Бориса Грінченка, Україна**Резюме****Вступ:**

У період перебігу трансформаційних процесів суспільства, незріла особистість підліткового віку опиняється сам на сам під час важливого етапу, пов'язаного із набуттям власної особистісної ідентичності, що призводить до ситуації загострення цього перебігу та переживання ознак кризи ідентичності, аж до заглиблення деструктивних наслідків досліджуваного феномену. Актуальності, в сучасній науковій парадигмі, набуває чітке розуміння психологічних складових особистісної ідентичності та визначення показників кризи ідентичності в контексті психологічного супроводу.

Тож, *метою* нашого розгляду є зазначення важливих аспектів кризи ідентичності підліткової спільноти, пов'язаних зі зміною форми ідентичності та трансформаційними процесами в системі “Я-концепції” особистості.

Результати:

Криза ідентичності в підлітковому віці належить, за нашою думкою, до категорії нормативних криз, ураховуючи при цьому факт зміни ідентичності підлітка, в результаті чого остання набуває визначення в полярному континуумі “позитивна” - “негативна” форма ідентичності (умовно кажучи “плюс” - “мінус”).

Криза ідентичності вписується в межі перебігу вікової підліткової кризи, у деяких підлітків накладається на неї та виявляється, за наслідковим визначенням, більш гострішою за своїми психологічними ознаками, кризовими показниками, що поступово призводять до непогодженості у системі модальностей ідентичності, значимих суперечностей між “Я-реальним” та “Я-ідеальним” тощо.

За нашим припущенням, динаміка зміни ідентичності підлітка може відбуватися за наступною схемою: дитяча ідентичність → криза ідентичності. Тобто, на період стику двох ідентичностей та їх умовної боротьби, особистість переживає складний період кризи ідентичності, який втілюється у подальшому виборі форми ідентичності (від зміни дитячої ідентичності до набуття нової її форми).

Набуття нової форми ідентичності підлітка може коливатися від невизначеної, до наслідуваної; від позитивної ідентичності до досягнення її негативної форми, або ж в окремих випадках набувати псевдоідентичності.

При невдалому перебігу вказаного процесу, може відбуватися загострення показників кризи ідентичності підлітка, що виявляється у дисбалансі часової перспективи, конфлікті конструктивної рефлексії із деструктивною.

Зазначений факт може призводити до глибокої кризи “самості” індивіда, кризи його “Я-концепції”, до набуття псевдоідентичності або ж до опанування її негативної форми.

Висновки:

Криза ідентичності в підлітковому віці є нормативною кризою. Динаміка зміни ідентичності може відбуватися за схемою: дитяча ідентичність → криза ідентичності (тобто, на період стику двох ідентичностей та їх умовної боротьби виникатиме вкрай складний період кризи ідентичності, який вимагатиме від особистості та її оточення не аби яких зусиль з психологічного супроводу вказаного процесу).

Факт зміни ідентичності підлітка набуває визначення в полярному континуумі “позитивна” - “негативна” форма ідентичності (або “плюс” - “мінус”). Тільки позитивна ідентичність може призвести індивіда у майбутньому до досягнення та володіння зрілою ідентичністю.

Підлітки з іншими вказаними формами набутої ідентичності, у короткій перспективі, можуть бути схильні до переживання повторного факту кризи власної ідентичності.

Інформація про автора:

Краєва Оксана Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології, Інститут людини Київського університету імені Бориса Грінченка, Київ, Україна.

Наукові інтереси: психологія ідентичності, подолання кризи ідентичності; психологія успіху; консультативна психологія, психокорекція; <https://orcid.org/0000-0001-9681-9966>.

Автор-Кореспондент:

Краєва Оксана Анатоліївна

Email Автора-Кореспондента:

o.kraieva@kubg.edu.ua